

# Kinderbijslag doet armoede onmiddellijk dalen

**KINDEROPVANG** Kinderbijslag is een van de meest effectieve instrumenten tegen kinderarmoede. Waarom zou je dan geld uit die pot halen, vraagt Wim Van Lancker zich af.



**Wim Van Lancker**  
Professor sociaal  
werk en sociaal  
beleid (KU Leuven).

Moeten we meer investeren in kinderopvang en minder in kinderbijslag? In zijn opiniebijdrage legt de arbeids-econoom Stijn Baert uit waarom hij dat geen idioot idee vindt (*DS 23 maart*). Het maatschappelijke belang van kinderopvang is groot, en dat geld moet nu eenmaal ergens vandaan komen. Maar wat Baert niet uitlegt, is waarom dat precies uit de pot van het kindergeld moet komen. Bovendien onderschat hij de gevolgen: de kinderarmoede zal toenemen.

Laten we beginnen bij het begin: waarom is kinderopvang belangrijk? Kinderopvang bevordert de schoolse en sociale vaardigheden van kinderen. Dat is zeker goed voor kinderen die opgroeien in kwetsbare omstandigheden: hun kansen om het op

school beter te doen, vergroten. Op lange termijn kan dat de vicieuze cirkel van armoede doorbreken. Bovendien laat opvang toe dat ouders van jonge kinderen kunnen werken, waardoor het gezinsinkomen zal toenemen. Voor ouders die nu niet aan de slag zijn, is dat heel belangrijk.

## Zweden als voorbeeld

Maar momenteel is de kinderopvang in Vlaanderen niet effectief in de strijd tegen armoede, onder meer door plaatsgebrek. Het zijn de kwetsbare gezinnen die uit de boot vallen. De ongelijkheid in de toegang tot de kinderopvang in Vlaanderen is bij de hoogste van Europa. Bovendien komen er vooral plaatsen bij in de gemeenten en wijken waar de inkomens

al het hoogst zijn. En als arme kinderen geen toegang hebben tot kinderopvang, kunnen ze er ook de vruchten niet van plukken, en faalt het als instrument om werk aan te moedigen. Dat is het vermaledijde mattheus-effect.

Bovendien toont het MeMoQ-onderzoek van Kind en Gezin dat het met de kwaliteit niet altijd snor zit, zeker niet op het vlak van pedagogische ondersteuning. Per begeleider zijn er ook te veel kinderen. Meer investeren dus, en dan voornamelijk in meer plaatsen van hoge kwaliteit die toegankelijk zijn voor de ouders die nog niet werken. Willen we meer als Zweden worden? Dan moeten we de publieke investeringen in kinderopvang verviervoudigen.

Er is nog een lange weg te gaan. Maar zelfs dan mogen we van kinderopvang geen wonderen verwachten. Hoogleraar Ive Marx toonde al dat de meeste arme kinderen ouders hebben die werken. Meer kinderopvang zet voor hen geen zoden aan de dijk op de korte termijn. En hoeft het gezegd dat de meeste kinderen in armoede ouder zijn dan drie jaar?

Dat brengt me bij de kinderbijslag. Het groeipakket, de Vlaamse kinderbijslag, is een van de meest effectieve beleidsinstrumenten die we hebben in de strijd tegen kinderarmoede. Door de kinderbijslag vermindert de kinderarmoede in Vlaanderen met ongeveer 30 procent, en niet alleen bij de jongste kinderen. Meer financiële ademruimte geeft meer kansen, minder stress, betere schoolresultaten en een echt toekomstperspectief.

## Geld beter inzetten

Maar er is nog ruimte voor verbetering. De kinderarmoede in Vlaanderen stijgt, en dat is bijzonder slecht nieuws voor ons allemaal. De beste kinderbijslagsystemen geven ondersteuning aan iedereen, maar geven fors meer aan wie het meer nodig heeft. Ook het groeipakket zou in die richting hervormd kunnen worden. Canada maakte die keuze, en de kin-

derarmoede is er substantieel gedaald. In de VS voert president Joe Biden een kinderbijslag in, en ook die zal volgens schattingen de kinderarmoede fors doen dalen. We moeten dus geen geld uit de pot van het kindergeld halen, maar dat geld beter inzetten.

Als we het slim aanpakken is het kindergeld ook activerend, net omdat het niet afhangt van je werksituatie. Dat is een van de redenen waarom Nederland het beter doet op het vlak van armoedebestrijding: dankzij extra kindertoelagen komen de inkomens er tot aan de armoedegrens, en wie gaat werken, houdt meer over.

**Als arme kinderen geen toegang hebben tot kinderopvang, kunnen ze er ook de vruchten niet van plukken**

Ik ben het eens met Stijn Baert dat het geld niet als manna uit de hemel valt, en dat we keuzes moeten maken. Maar waarom je het geld net zou weghalen bij een van de meest effectieve maatregelen in de strijd tegen kinderarmoede, is mij een raadsel. Nochtans zijn er opties genoeg. Het rapport van het maatschappelijke relancecomité van de Vlaamse overheid maakte brandhout van de miljarden lastenverlagingen voor werkgevers: niet effectief om jobs te creëren. Ik zou het geen idioot idee vinden om dat geld te gebruiken om meer te investeren in onze kinderen. Het zal de samenleving meer opleveren.

Terwijl de effecten van kinderopvang op armoede aan allerlei voorwaarden gebonden zijn, is het bij de kinderbijslag simpel: het doet de armoede hier en nu dalen, en biedt zo aan een grote groep kinderen een betere toekomst. Het ene voor het andere inruilen: daar lossen we geen enkel maatschappelijk probleem mee op.



'Van kinderopvang mogen we geen wonderen verwachten.' © getty

## brief van de dag

### Een hart voor taal kan tot harteloze maatregelen leiden

De SPA is verveld tot Vooruit. De voorzitter, Conner Rousseau, een jongeman die blaakt van dadendrang, doet zelf een duit in het zakje om de vernieuwing gestalte te geven: verplichte (gratis) kinderopvang. De motivering is, onder andere, dat kinderen zo al vroeg gesocialiseerd worden in het Nederlands.

Bij Groen hebben ze Kristof Calvo, ook een jongeman die blaakt van dadendrang. Dat blijkt onder andere uit de titel van zijn boek *F\*ck de zijlijn* (2015), dat de politieke kloof analyseert tussen Vlamingen en Walen. Om die kloof te overbruggen moeten

Vlamingen en Walen elkaars taal beter leren kennen. Hij denkt aan initiatieven zoals immersie-onderwijs of tweetalige ondertiteling, maar heeft ook een ander middel: alle tieners verplicht op uitwisseling binnen België, 'waarbij Kobe uit Aalst een jaartje bij Pierre uit Bouillon gaat wonen en vice versa' (*DS 29 oktober 2015*).

Rousseau en Calvo hebben gemeen dat ze 'verfrissend' willen zijn. Ze schrijven bitches en fuck, wellicht omdat ze denken dat dat rebels klinkt. Maar hun voorstellen zijn eigenlijk heel grimmig. Er spreekt een totaal wereldbeeld uit dat herinnert aan regimes die het gezin wantrouwen, en kinderen graag willen onttrekken aan hun ouders. In minder gematigde vorm vind je dat doorgeschoten geloof in overheidsgestuurde opvoeding bij de Spartanen en in de communistische Sovjet-Unie, kortom regimes die sterk geloofden in de maakbaar-

heid en perfectionering van de mens.

De gerenommeerde neurowetenschapper Robert Sapolsky wijst erop dat veel kinderen doodziek worden als je ze van hun ouders wegrukt en ze bij surrogaatouders onderbrengt. Niet iedereen vaart wel bij uitwisselingsprojecten, internaten of buitenlandverblijven. Is elke Pierre uit Bouillon of elke Kobe uit Aalst wel te vertrouwen? Hoe ga je om met heimwee in een omgeving die je taal niet spreekt? Wereldwijd slagen overheden er niet goed in om psychologisch welzijn of leerwinst te garanderen. De overschatting van scholing wordt goed gedocumenteerd door Bryan Caplan in zijn boek *The case against education*. Een van de meest beproefde recepten om kinderen niet te laten ontsporen is een sterke band met ouders en grootouders.

Voorstanders van de uitbesteding van

zorg motiveren dat met het idee dat het modelburgers oplevert, en dat het vaders maar vooral moeders verlost van het juk van de haard en het huishouden, zodat die zich op hun carrière kunnen toelagen. Of iedereen het zo verheffend vindt om elke dag naar Excelsheets te staren op een hr-afdeling in plaats van het huishouden te organiseren – in wezen niet zo verschillend – valt te betwijfelen. Kennis van het Nederlands of Frans is belangrijk, maar de zorg om taal moet niet leiden tot onhaalbare verplichtingen, op grond van egalitaire dwanggedachten. Dat geldt voor conservatieve én progressieve partijen.



**Freek Van de Velde**  
Taalwetenschapper  
(KU Leuven).